

Column Kennismail van Wim Boonstra bij de Visie op 2013: Mopperende geluksvogels

Nederland is een rijk land. Als wij onze welvaart vergelijken met de ons omringende landen dan hebben wij na Luxemburg het hoogste inkomen per hoofd van de bevolking in Europa. Hoger dan in Duitsland, Frankrijk en zeker hoger dan in het Verenigd Koninkrijk. Wij verdienen onze welvaart met zo ongeveer de kortste werkweek ter wereld. Onze werkloosheid is relatief laag, wij hebben grote pensioenfondsen en onze concurrentiepositie is ijzersterk.

Tegen deze achtergrond doet het vreemd aan dat het vertrouwensklimaat in ons land zo zwak is. In plaats van onze welvaart te waarderen en onze zegeningen te tellen, lijkt de angst om onze verworvenheden te verliezen te overheersen. Wij lijken gebukt te gaan onder 'de last van veel geluk', de ondertitel die de historicus Van Deursen ooit meegaf aan zijn geschiedschrijving van Nederland in de Gouden Eeuw. We hebben wellicht iets te lang in de waan geleefd dat de crisis in Europa wel langs ons land heen zou gaan. En de reacties op de voornemens van het kabinet om nu ook hier enkele pijnlijke, maar noodzakelijke bezuinigingen en hervormingen door te voeren staan nogal in contrast met de strenge opstelling van ons land ten opzichte van Griekenland en andere landen in problemen. Vergeleken met de bezuinigingen die men in Zuid-Europa moet doorvoeren, valt het pakket van het kabinet Rutte-II nogal mee. En dan moet het echte bezuinigingswerk bij ons nog beginnen!

Dat neemt niet weg dat vele Nederlanders de komende jaren in meer of mindere mate zullen worden getroffen door de gevolgen van het kabinetsbeleid. Bezuinigingen en lastenverzwaringen tasten de koopkracht van de burgers aan. Vermindering van overheidsuitgaven heeft ook een rechtstreeks drukkend effect op de economische groei. En veel woningbezitters zullen een groter deel van hun geld aanwenden om hun hypotheekschuld deels af te lossen. Dit alles zet de bestedingen onder druk.

In onze Visie op 2013 leggen we uitvoerig uit waarom ons land de komende jaren naar verwachting weinig economische groei zal kennen. Hiermee is echter niet gezegd dat wij een arm land worden. Over vijf jaar zijn wij gemiddeld per inwoner nog steeds een van de rijkste landen ter wereld. Zo beschouwd is er nog niet zoveel aan de hand. Maar in een context van lage economische groei worden verdelingsvraagstukken tegelijkertijd belangrijker én lastiger. Belangrijker, omdat achter gemiddelden individuen schuilgaan en omdat er veel mensen zijn die wel degelijk fors in inkomen achteruit dreigen te gaan. Lastiger, omdat als de koek niet groeit en we de zwakkeren willen helpen dit alleen maar kan door de sterkeren te laten inleveren. Solidariteit wordt in een context van lage groei eerder en zwaarder op de proef gesteld.

Toch kennen wij nog steeds 'veel geluk'. Gemeten in inkomen per hoofd van de bevolking zijn de Verenigde Staten rijker dan wij. Toch zijn Amerikanen niet gelukkiger. Bij hen is de inkomensverdeling zeer scheef; relatief veel Amerikanen leven daardoor in armoede. Dat is slecht voor de geluksbeleving van mensen, arm én rijk. En zij hebben weinig vrije tijd, hun werkweek is lang. Terwijl ook vrije tijd, net als overigens een schoon milieu, vrijheid en vrede, sterk bijdraagt aan een positieve geluksbeleving. Zo beschouwd zou Nederland misschien wel een van de gelukkigste volken ter wereld moeten zijn. Misschien zijn wij dat ook wel, een land vol 'mopperende geluksvogels'...

november 2012